

בקשה להכללת אמצעי מניעה עד גיל 25

בסל שירותי הבריאות 2026

פורום 21 – שומרות על זכותך להחליט

תוכן עניינים:

- 2.....המלצה להכללת אמצעי מניעה עד גיל 25 בסל הבריאות הציבורי
- 5.....נספח ד' לבקשה
- 6.....מקורות תומכים ומאמרים

מרץ 2025

לכבוד:

האגף להערכת טכנולוגיות בסל הבריאות

מנהל טכנולוגיות רפואיות ותשתיות

משרד הבריאות

הנדון: המלצה להכללת אמצעי מניעה עד גיל 25 בסל הבריאות הציבורי

חוק ביטוח בריאות ממלכתי מושתת על עקרונות של צדק, שוויון ועזרה הדדית, אך אי הכללת אמצעי מניעה בסל הבריאות סותר עקרונות אלה. מצב זה מעביר מסר בעייתי, לפיו בריאות מינית וזכויות רבייה הן עניין פרטי שאינו מצריך הכרה או אחריות מצד מערכת הבריאות הציבורית. לא ייתכן שעלות כלכלית תהווה חסם בנגישות לאמצעי מניעה, שהם חלק מהזכות לבריאות וזמינותם צריכה להיות מובנת מאליה.

הדרישה לכלול אמצעי מניעה בסל התרופות מתעצמת לאור המצב הכלכלי הקשה והעלייה ביוקר המחיה, אשר מובילה לוויתור על תרופות ושירותי בריאות חיוניים. המלחמה המתמשכת החריפה אף יותר את המצב, ובנוסף לכך הובילה לעלייה באלימות כלפי נשים.¹ נגישות לאמצעי מניעה היא זכות בסיסית המגנה על נשים, מאפשרת להן שליטה על גופן ומסייעת להימנע מאלימות מינית ומהריונות לא רצויים. חסמים בגישה לאמצעי מניעה רק מחריפים את הפגיעות (Vulnerability) של נשים ומפחיתים את זכותן לחופש ובחירה. המדינה חייבת להבטיח גישה שוויונית ואחידה לאמצעים אלו.

אמצעים למניעת הריון מהווים חלק אינטגרלי מקידום בריאותן ומעמדן של נשים ותורמים לצמצום אי שוויון מגדרי ואי שוויון בבריאות. על אף ההצהרות הבינלאומיות בדבר החשיבות של זמינות ונגישות לכלל אמצעי המניעה הקיימים, **ועל אף היותה של מערכת הבריאות בישראל מערכת בריאות ציבורית עם מדיניות מוצהרת לצמצום פערים, אמצעי מניעה לנשים אינם כלולים בסל הבריאות, פרט לגלולות עד גיל 20.**²

המצב בישראל אינו עולה בקנה אחד עם מדיניות מימון אמצעי מניעה במדינות אחרות בעולם.³ הפרלמנט האירופי הכריז בשנת 2020 כי אי שוויון בנגישות לאמצעי מניעה מהווה הפרה של זכויות אדם במסגרת האיחוד האירופי, ויצא בהחלטה לצמצם אי שוויון זה בין המדינות החברות באיחוד ובתוכן. הפרלמנט דרש מהמדינות החברות להנגיש כלכלית את אמצעי המניעה השונים, בכל הכלים העומדים לרשותן - בין אם דרך סל בריאות ציבורי, סובסידיות על פי קטגוריות זכאות, ועוד.⁴

¹ הגר צמרת, הדס בן אליהו, חנה הרצוג, נעמי חזן ורונה ברייר-גארב, מדד המגדר – אי שוויון מגדרי בישראל 2024, המרכז לקידום נשים בזירה הציבורית במכון ון ליר בירושלים.

² רופאים לזכויות אדם, נייר עמדה: אמצעי מניעה בישראל - מדיניות של אי מדיניות, 2023.

³ European Parliamentary Forum for Sexual & Reproductive Rights (EPF), European Contraception Policy Atlas 2024, <https://www.epfweb.org/node/1042>

⁴ Parliamentary Assembly, Resolution 2331, Empowering women: promoting access to contraception in Europe, 2020, <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=28675&lang=en>.

לשם השוואה, לפי דו"ח אירופאי חדש שפורסם, אנגליה, בלגיה, שבדיה, פורטוגל, צרפת, אירלנד, פינלנד, מולדובה, אסטוניה ואלבניה כולן מממנות אמצעי מניעה עד גיל 25.⁵

דו"ח מבקר המדינה התשע"ו 2016 ביקר בחריפות את היעדר החינוך והנגישות לשימוש באמצעי מניעה קבועים כסיבה מרכזית לפניות חוזרות של צעירות לוועדות להפסקת הריון, והדגיש כי מניעה היא הדרך היעילה והנכונה ביותר להתמודד עם סוגיה זו.⁶ בהיעדר נגישות למגוון רחב של אמצעי מניעה איכותיים וזולים, נערות ונשים עלולות למצוא את עצמן בהריון לא מתוכנן, אשר לו השלכות רבות על בריאותן הפיזית והנפשית.

ואכן, בשנת 2022 פנו 15,720 נשים לוועדות להפסקות הריון; מתוכן, 23% מהפניות התקבלו מנערות וצעירות עד גיל 24 (3,691). **בקרבת הנשים שפנו לוועדות להפסקת הריון, 57% מהן התקשו להשתמש באמצעים למניעת הריון באופן עקבי וקבוע.**⁷ קבוצת גיל זו של הבגרות הצעירה היא קבוצה הנמצאת בתחילת דרכה ליציבות כלכלית, עצמאות אישית והתפתחות מקצועית ראשונית, ומכאן החשיבות בהורדת החסם הכלכלי חברתי בנגישות לאמצעי מניעה עבור אוכלוסייה זו.

מדיניות של אי סבסוד, או סבסוד חלקי, של אמצעי מניעה עומדת בניגוד מוחלט הן לעמדות ארגון הבריאות העולמי (WHO), המחשיב את כלל אמצעי המניעה כתרופה חיונית ברשימת התרופות החיוניות,⁸ והן לעמדת הארגון הבינ"ל לתכנון משפחה (IPPF). יתרה מכך, האמנה הבינ"ל לביעור כל צורות האפליה נגד נשים (CEDAW), עליה חתומה מדינת ישראל, מחייבת את המדינות החברות באמנה להבטיח נגישות מלאה לאמצעי מניעה ללא כל אפליה או חסמים.⁹

בישראל, לא נאספים נתונים לגבי אחוז השימוש באמצעי מניעה, אולם ממחקר שנערך במחוז הנגב של קופת חולים כללית בשנת 2021 נמצא כי עבור נשים ממחוז זה אמצעי המניעה הנפוץ ביותר הוא גלולות למניעת הריון, ולאחר מכן בהתקן תוך רחמי, הן בקרב נשים יהודיות והן בקרב נשים ערביות (אולם בקרב נשים יהודיות המספר גבוה בהרבה).¹⁰

הסרת החסם הכלכלי והגברת הנגישות לשירותים, תרופות וטכנולוגיות למניעת הריון, תוביל לצמצום פערים כלכליים, חברתיים ומגדריים, ועל ידי כך תתרום באופן משמעותי למוביליות חברתית ושוויון מגדרי. היא תאפשר לנשים לרווח בין לידות, לשלוט על גורלן ולתכנן את עתידן, ומכך לא רק נשים כפרטים יצאו נשכרות, אלא גם משפחותיהן, הקהילות שבהן הן חיות והחברה כולה.

⁵ ראו הי"ש 3.

⁶ דוח מבקר המדינה: משרד הבריאות – הפסקת הריון יזומות, דוח שנתי 66, תשע"ו, 2016.
⁷ הפסקות הריון לפי חוק 1990 – 2022. אגף המידע, חטיבת טכנולוגיות רפואיות, מידע ומחקר. משרד הבריאות, ירושלים, 2023.

⁸ 19th WHO Model List of Essential Medicines (April 2015), pp. 33-34, https://www.iccp-portal.org/system/files/resources/EML2015_8-May-15.pdf

⁹ Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women art. 12, Dec. 18, 1979, 1249 U.N.T.S. 13; Comm. on the Elimination of Discrimination Against Women, General Recommendation No. 24: Women and Health, U.N. Doc. A/54/38/Rev.1 (1999).

¹⁰ Hani, R. A., Peleg, R., Freud, T., & Treister-Goltzman, Y. (2021). Knowledge, attitudes and contraceptive use among Muslim Bedouin women in southern Israel. *Health & Social Care in the Community*, 29(4), 889-896.

היעדר סבסוד או סבסוד חלקי של אמצעי מניעה במסגרת סל הבריאות הציבורי, פוגע בבריאותן, בחירותן ובכבודן של נשים ונערות ומפלה אותן לרעה במימוש זכותן לשירותי בריאות ראויים.

לאור הכתוב לעיל, אנו מגישות לוועדת סל הבריאות הציבורי את כלל אמצעי המניעה עד גיל 25 :

1. גלולות למניעת הריון מכל הסוגים, לרבות גלולות פרוגסטרון בלבד.
2. המדבקה למניעת הריון – EVRA.
3. טבעת למניעת הריון – NUVA RING.
4. התקן תוך רחמי הורמונלי מהסוגים הבאים: קיילינה ומירנה, לרבות עלות התקנתו.
5. התקן תוך רחמי לא הורמונלי מכל הסוגים, לרבות עלות התקנתו.

מעבר לכך שמדובר בצדק בריאותי לנשים, הכללת אמצעי מניעה בסל הבריאות הציבורי תעלה את היענות השימוש באמצעי מניעה קבועים, תצמצם את אי השוויון בבריאות ותשפר את בריאותן ואיכות חייהן של נשים. מטרות אלו מהוות חלק בלתי נפרד משמירה על בריאות הציבור, ומקבלות משנה חשיבות לאור הצהרותיהם של יו"ר ועדת הסל ומנכ"ל משרד הבריאות על הדגש שניתן לרפואה מונעת בהרכב הסל לשנת 2025.¹¹

אנו מבקשות כי ועדת סל הבריאות תאמץ את ההמלצה ותכלול את אמצעי המניעה באופן מסובסד ומלא לנשים עד גיל 25, ללא הבדל במעמדן הכלכלי או האישי.

בברכה,
מאיה צפור בן צבי
רכזת פורום 21 – שומרות על זכותן להחליט
054-8136770

forum21coalition@gmail.com

אחותי – למען נשים בישראל | איתך - מעכי משפטניות למען צדק חברתי | אשה לאשה - מרכז פמיניסטי חיפה | ג'ואן זק - יועצת ומחנכת למיניות בריאה ולבריאות מינית | ד"ר חדוה אייל - חוקרת מדיניות של טכנולוגיות רפואיות | דלת פתוחה - לקידום מיניות בריאה | האגודה לזכויות האזרח בישראל | הפורום למשפט, מגדר ומדיניות חברתית באוניברסיטת חיפה | ויצו – תנועה ציונית בינלאומית של נשים מתנדבות לשיפור החברה בישראל | עמותת נשים לגופן | כיאן – ארגון פמיניסטי | לבריאותה – רפואה פמיניסטית | נשים נגד אלימות | לדעת לבחור נכון | מרכז צדק לנשים | נעמת – תנועת הנשים של ישראל | קרן בריאה | פרופ' נויה רימלט - הפקולטה למשפטים באוניברסיטת חיפה | רופאים לזכויות אדם | שדולת הנשים בישראל | ד"ר שרון אורשלימי

¹¹ Ynet, סל הבריאות: יותר חיסונים, פחות תקציב לסרטן. בחוץ: זריקות הרזיה וטיפול לאלצהיימר, 06.02.2025, <https://www.ynet.co.il/health/article/rkqhkbpuyl>